

Bakgrunn for etablering av gangfelt

Gangfelt er først og fremst et framkommelighets-tiltak for myke trafikanter, ikke et trafikksikkerhetstiltak. Hvis gangfeltet ligger på et lite egnet sted, eller hvis det ikke er sikret med f.eks god belysning, riktig oppmerking og gode ventearealer, kan de gi falsk trygghet for gående og syklende. Gangfelt skal brukes der det er mange som krysser og der brukerne har spesielle behov, for eksempel skolebarn.

Nullvisjonen

Statens vegvesen arbeider ut fra en visjon om null drepte og hardt skadde i trafikken. Med nullvisjonen følger en skjerpet etisk forpliktelse til å hindre at de alvorligste ulykkene skjer.

Sårbare trafikanter

Fotgjengere og syklister er sårbare, og de fleste alvorlige ulykker som involverer fotgjengere skjer ved kryssing av veg. Det er en klar sammenheng mellom kjørefart og skadeomfang dersom en fotgjenger blir påkjørt. 9 av 10 fotgjengere overlever en påkjørsel i 30 km/t, mens bare 2 av 10 overlever ved 50 km/t.

Gangfelt ikke et trafikksikkerhetstiltak

Undersøkelser viser at gangfelt som bare er merket opp og skiltet på vanlig måte, gir dårlig sikkerhet for de myke trafikantene. Etablering av gangfelt der forholdene ikke ligger til rette for det, gir en falsk trygghet. Fotgjengeren oppfatter det som tryggere å krysse, uten at risikoen for å bli påkjørt blir redusert.

Hvorfor gangfelt gir falsk trygghet

Bare halvparten av bilistene stopper for fotgjengere i vanlige gangfelt. Det er anlagt svært mange gangfelt der det er få kryssende. Bilistene blir vant til at det aldri krysser noen i gangfeltet og blir dermed mindre oppmerksomme. Det er også anlagt mange gangfelt på lite egnede steder der de for eksempel kommer overraskende på bilføreren. I 85 prosent av ulykkene i gangfelt har ikke bilføreren sett fotgjengeren.

Gangfelt et framkommelighetstiltak

Gangfelt er et tiltak som bedrer framkommeligheten for fotgjenger og som bare bør anlegges der det er et slikt behov. Vi kan anlegge gangfelt der stor biltrafikk gjør det vanskelig å krysse, der det er mange fotgjengere man ønsker å prioritere eller der det er mange fotgjengere med spesielle behov, som for eksempel skolebarn.

Gangfeltene må sikres

Å anlegge gangfelt innebærer en anbefaling om hvor trafikantene bør krysse. Samtidig kanalisere vi fotgjengere til bestemte punkter av vegen. Det blir da særlig viktig å redusere risikoen forbundet med kryssing. Dette kan vi gjøre ved å sørge for riktig skilt og oppmerking, at bilistene holder lav fart, at bilfører har god sikt og at gangfeltet er godt belyst. Gangfeltet bør være så kort som mulig og det må være ventearealer på begge sider. Det bør unngås løsninger hvor det blir naturlig å krysse utenom gangfeltet. Å krysse utenfor et gangfelt innebærer langt større risiko enn å krysse i selve gangfeltet.

Mange avveininger

Ikke sjelden opplever vi som vegmyndighet en motsetning mellom det å anlegge nye gangfelt og det å sikre de gangfeltene vi allerede har. Skal vi beholde farlige gangfelt det ikke er mulig å sikre tilfredsstillende eller skal vi fjerne dem er også et vanlig dilemma. Å anlegge nye gangfelt i dag innebærer at det tas hensyn til en rekke krav til sikker utforming. Dette medfører investeringskostnader som må vurderes opp mot nytten av å sikre eksisterende gangfelt. Noen ganger kan det riktigste være å legge til rette for kryssing uten å etablere gangfelt.

Kriterier for når og hvordan gangfelt kan anlegges

Statens vegvesen har vedtatt retningslinjer for når gangfelt kan anlegges. Disse skal sikre en enhetlig praksis og at sikkerheten blir best mulig ivaretatt både i det enkelte kryssingspunkt og i trafikksystemet som helhet. Kriteriene er knyttet til fartsnivå, trafikkmengde og antall kryssende trafikanter. Kriteriene setter også krav til fysisk utforming som må være tilfredsstillende når nye gangfelt etableres.